

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
UNIVERSITY OF PÉCS

Bevezetés az orvos-beteg kommunikációba

2024. szept. 10.
Dr. Varga Péter
Alapellátási Intézet

Alapellátási Intézet

- Intézetvezető: Dr. Csikós Ágnes
- Cím: 7623 Pécs, Rákóczi út 2.

Mottónk: „Egy oktató – egy hallgató”

Alapellátási Intézet

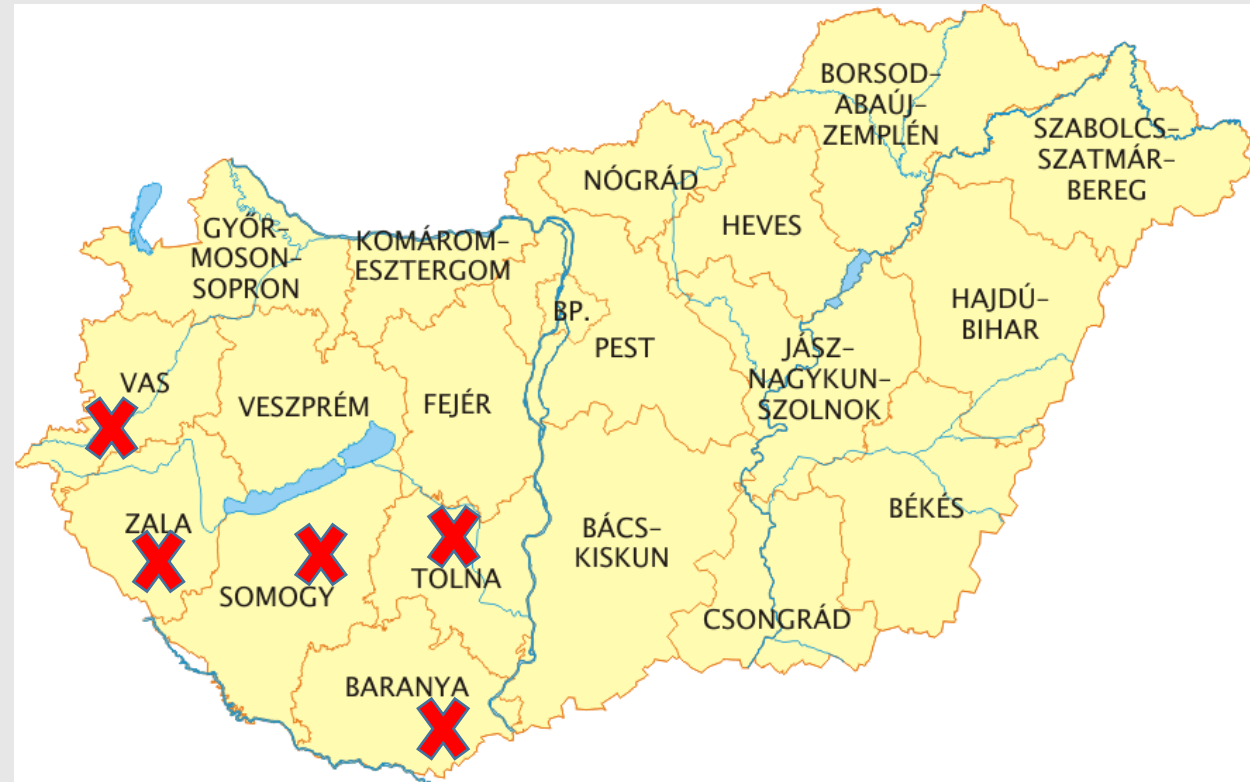
Családdorvosi
Tanszék

Hospice-
Palliatív
Tanszék

Tutor hálózat

- 136 tutor
- 5 vármegye

Kötelező tantárgyaink:

---

1. szemeszter: **Bevezetés az orvosi kommunikációba**

---

2. szemeszter vége (június/július/augusztus): **Az orvosi kommunikáció gyakorlata- 1 hetes nyári kommunikáció gyakorlat háziorvosi praxisban**

---

10. szemeszter: **Családorvostan**

11- 12. szemeszter: **Kéthetes praxisgyakorlat háziorvosi praxisban**

Elektív és fakultatív kurzusok:

Junior Bálint csoport

Jelnyelvi kommunikáció
az orvosi praxisban

A naprakész házi-orvosi
dokumentáció

Általános orvosi
gyakorlati
képességfejlesztés

A diagnózis felállításának
mestersége

Gyakorlat orientált
kommunikációs képzés
1-2.

Ki döntsön az élet
végén? Önrendelkezés,
kezelés visszautasítása
az egészségügyben

„Ki az az Alzheimer, mi
az az Alzheimer?” –
demenciákról a gyakorló
orvos szemével

Vészhelyzet a kanpén –
sürgősségi helyzetek a
házi-orvoslásban

Sikeres halál-
Palliatív ellátás a jobb
életminőségért

Szakedolgozati témák - példák

- Palliatív ellátás-Hospice
- Daganatos betegek fájdalom csillapítása
- Terminális állapotú betegek pszichés támogatása
- Infarktustól a kórházig
- A homeopátia szerepe és jelentősége a gyermekgyógyászati alapellátásban
- Alzheimer-kór a családorvosi gyakorlatban
- Orvosnak lenni hivatás
- A foglalkozási betegségek háziiorvosi és foglalkozás-egészségügyi vonatkozásai
- Egészség nevelői tevékenységet bemutató összegzés.
- Az alapellátásban tünetekkel jelentkező kolorektális daganatos betegek várakozási ideje a kezelésig.
- Az első tünetek, a daganat stádiuma és a diagnózisig eltelt idő összefüggése kolorektális daganatban szenvedő betegeknél.
- A beteg adherencia javításának lehetőségei 2-es típusú diabetes mellitusos betegeknél.
- A 2-es típusú cukorbetegség háziiorvosi gondozásának problémái.
- Lipid célértékek elérhetősége magas kardiovaszkuláris kockázattal rendelkező betegeknél.
- Tünetmentes hipoglikémiák felismerése folyamatos szöveti glükóz monitor segítségével
- Interaktív beteggondozás a telemedicina segítségével
- A családok gyógyszer és gyógyhatású készítmény vásárlási szokásainak felmérése
- Vizeletürítési és tartási zavarok a gyermekkorban: a szűrés lehetőségei az alapellátásban
- A lakosság egészségi állapotának változása a demográfiai adatok tükrében
- A családorvos munkájának sajátosságai
- Roma betegek családorvosi ellátása
- Sürgősségi ellátás a családorvos munkájában

Bevezetés az orvosi kommunikációba –

Előadások

1. Bevezetés az orvosi kommunikációba
2. Beteginterjú
3. Nehéz helyzetek az orvos-beteg kommunikáció során
4. A rossz hír közlése
5. Verbalis, non-verbalis kommunikáció 1.
6. Verbalis, non-verbalis kommunikáció 2.

Bevezetés az orvosi kommunikációba – gyakorlati rész

A gyakorlati rész két blokkból áll, mindkettő teljesítése kötelező!

1. blokk

- Jelenléti oktatás !
- 4x45 perc (interaktív gyakorlat tömbösített formában)
- Csoportbontás és időpont a Neptun szerint

- Kérjük érkezzenek pontosan!
- A jelenléti gyakorlaton a részvételt katalógussal ellenőrizzük

2. Blokk

Otthon kidolgozandó feladat !

4x45 perc otthoni munka/ csoportmunka orvosi kommunikáció témában

Esszé VAGY szerepjáték bemutatás

Leadási határidő: 2024. november 01.

Esszé:

Kérjük, írjon példát saját életéből vagy környezetéből egészségügyi kommunikációs helyzetre, mellyel elégedetlen volt (negatív példa) vagy éppen követendő példának (pozitív példa) tart!

Mi történt?

Mi működött/nem működött a helyzetben?

Mi volt a jó megoldás? Hogyan lehetett volna jól/jobban megoldani?

Mi lehetett az orvos/ápoló/egyéb egészségügyi személyzet viselkedésének oka?

Milyen érzéseket keltett Önben a helyzet?

Mit érezhetett a beteg?

Szavak száma: 400 szó (+/-10%)

Az elkészült esszéket plágiumkérő/AI szoftverrel szűrőpróbaszerűen ellenőrizzük

A feladat beküldésének feltételei:

Az email "Tárgy"-ában a "Bevezetés az orvosi kommunikációba gyakorlat - feladat" kiírás szerepeljen!

Az emailben használják teljes ALÁÍRÁSUKAT: keresztnév, vezetéknév továbbá adják meg NEPTUN kódjukat és csoportszámukat!

Szerepjáték:

Hallgatói kiscsoportos munka keretében rossz hír közlése téma otthoni feldolgozása és bemutatása

- 2- 4 fő alkot egy csoportot
- A kiscsoport minden tagja részt vesz a rövid jelenet kidolgozásában, megírásában **ÉS** bemutatásában
- Kérjük, keressenek önállóan **filmrészletet vagy szépirodalmi műből** származó részletet rossz hír közlésével kapcsolatban, melyet ENYHÍTŐ modell szerint közösen kielemeznek.
- A munka végeredménye egy közösen elkészített **max. 5 perces bemutató**, mely az alábbi információkat tartalmazza:
  - Linket, ahonnan az eredeti videó származik, a feldolgozott filmrészlet melyik percnél látható/ szépirodalmi mű és fejezet pontos megadása
  - Bevezető: pontosan mi a filmrészlet/könyv, hány személy szerepel a kiválasztott jelentben, ki hogy viselkedett az eredi filmben/könyvben, ennek mi lett az eredménye, mi lehetett volna más kimenetel?
  - Miért azt a film/könyvrészletet választották?
  - Kérjük, játsszák el a helyzetet ENYHÍTŐ-modell szerint helyesen gyakorlatvezetőjüknek!
  - A bemutatás történhet: Alapellátási Intézet könyvtára, háziorvosi rendelő
  - A bemutatás részleteit (formáját, helyszínét, idejét) az oktatóval időben szükséges egyeztetni.

Otthonra kiadott feladat esetében

Beküldési határidő: 2024. november 01.

A saját gyakorlat vezető email címére küldeni!!!

A gyakorlatvezető értékelése lehet: megfelelt/nem felelt meg.

A gyakorlatvezető döntéséről az esszét választó hallgatókat **2024. november 15-ig** emailben,

a szerepjáték bemutatást választó hallgatókat a bemutatást követően azonnal tájékoztatja.

Online vizsgára csak az a hallgató bocsátható, akinek teljesítménye

mindkét blokk során megfelelt.

Online teszt

Előadások diái (PotePedia)

+

A felkészülés során ajánlott irodalom:

- **Pilling János: Orvosi Kommunikáció a gyakorlatban című könyve**

On-line teszt időpontja:

- **2024. november 29., péntek 14:00 óra**
- **Helyszín: későbbiekben megadott előadóteremben**

Az orvosi kommunikáció gyakorlata – nyári praxis gyakorlat

Tanrendben részletezett információk szerint:

- 30 órás (1 hetes) gyakorlat
- A gyakorlat június, július vagy augusztusban tölthető le.
- Teljesíteni akkreditált felnőtt háziorvosi oktató praxisban lehetséges
- Az oktató praxisok listája megtalálható az Alapellátási Intézet honlapján (Akkreditált oktatók), illetve a www.reny.hu-n kereshető.
- Az oktatóval a kiválasztott időpontot előzetesen egyeztetni szükséges!
- Az oktató családorvos által aláírt Befogadó nyilatkozat feltöltése szükséges a NEPTUN felületre a szorgalmi időszak végéig.

Az orvosi kommunikáció gyakorlata – nyári praxis gyakorlat

- Gyakorlatot teljesíteni kizárólag a Tantárgyfelelős engedélyével lehetséges.
- Adott időpontban 1 tutornál 1 hallgató töltheti a gyakorlatát.
- A gyakorlat elfogadásához a 2 db interjúlap valamint az oktatói és hallgatói feedback feltöltése szükséges a NEPTUN rendszerbe.
- Az adott évben teljesített gyakorlat kerül elfogadásra.

- A gyakorlat elfogadásának feltétele a pontos adminisztráció!

**Adminisztratív kérdésekben forduljanak igazgatási
ügyintézőnkhez:**

Bodai Csabánéhez

email: bodai.csabane@pte.hu

A kommunikáció fogalma

Definíció (Merriam-Webster)

- Egy olyan folyamat, mely során információcsere történik egyének között a beszéd, jelek vagy viselkedés közös rendszerével

- Információcsere

Áttekintés

- Általános bevezető
- Jelentőség
- Csoportosítás
- Hallgatói kommunikáció fejlődése
- A kommunikáció területei

Mitől lesz jó orvos egy orvos? a betegek nézőpontjából

- Nagy szakmai tudás?
- Szakmai teljesítmény?
- Empátia?
- Beteg meghallgatása?

• Mi fontos a beteg számára?

- 72% számára fontos: **személyes orvos-beteg kapcsolat** (figyelem, a beteg meghallgatása, empátia)
- 28% számára fontos: **szakmai készségek és tudás** (kompetencia, hatékonyság, időspórolás)

Milyen jónak gondoljuk magunkat a kommunikációban?

- A vizsgált ortopéd sebészek 75 %-a úgy vélte, hogy kielégítően kommunikál
- Csupán a betegek 21%-a nyilatkozott úgy, hogy elégedettek az orvosuk kommunikációjával

A kommunikációs készségek jelentősége a különböző szakterületeken

Palliatív ellátás

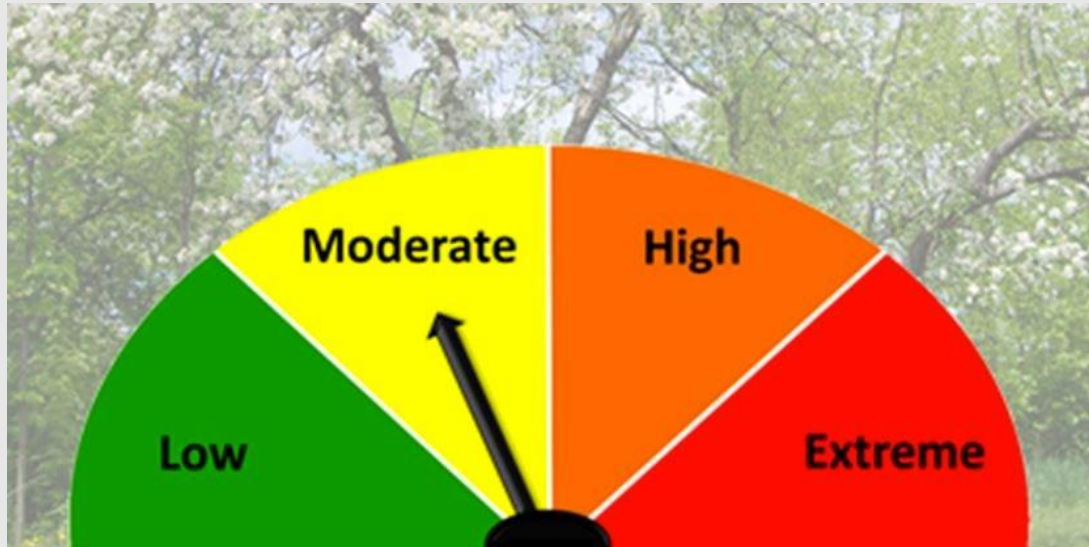
Onkológia

Pszichiátria

Háziorvosok

A kommunikációs készségek jelentősége a különböző szakterületeken

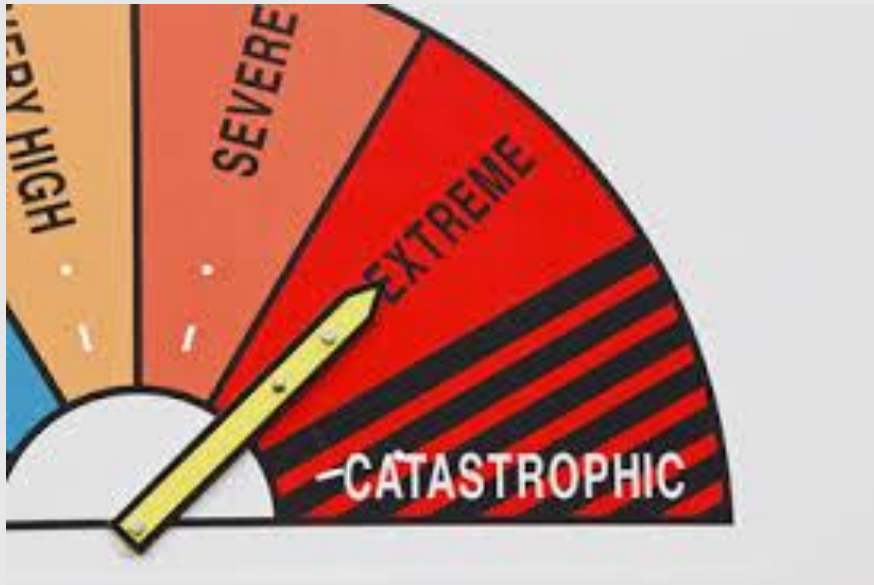
- Belgyógyászat
- Sebészet
- Fül-orr-gégészet
- Szülészet/Nőgyógyászat
- Neurológia
- Foglalkozás-egészségügy
- Népegészségügy

A kommunikációs készségek jelentősége a különböző szakterületeken

- Aneszteziológia
- Radiológia
- Patológia/szövettan
- Laboratóriumi medicina

A kommunikációs készségek jelentősége a különböző szakterületeken

Rendkívül fontossá válik valamennyi szakterület esetében, ha rosszul alakulnak a dolgok!

A csatornák szerinti csoportosítás

Személyesen

Telefonon keresztül

Képernyőn keresztül Telemedicina

Írásban

Közösségi médián keresztül

Orvosi kommunikációs modellek

- Paternalista modell
  - Orvos irányít, dönt, utasít
- Fogyasztói modell
  - A beteg a vevő, az orvos szolgáltató
  - A döntéseket zömében a beteg hozza
- **Partneri modell**
  - Betegközpontú, partnerként kezeli a beteget
  - Figyelembe veszi a beteg elvárásait, jogait
  - Információval látja el a beteget
  - Bevonja a döntéshozatalba

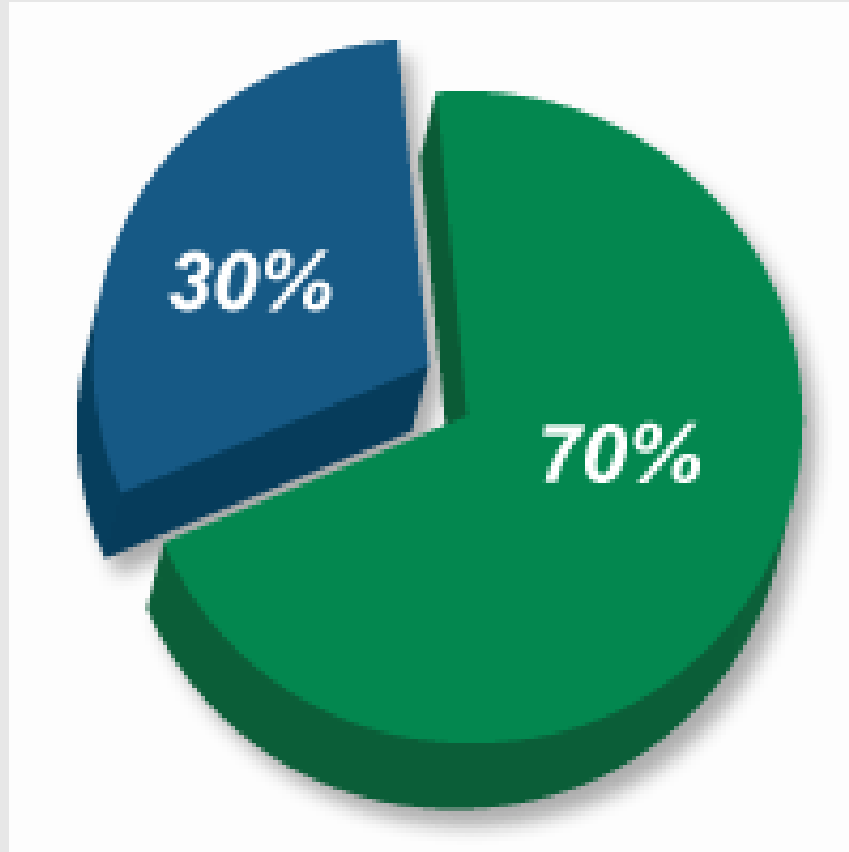

Az orvos-beteg találkozás lépései

- Üdvözlés
- Bevezetés
- Interjú
- Betegvizsgálat
- Összegzés, megbeszélés
- Elkészítés

A kommunikációs csatornák típusai

- verbális

- nonverbális

A VERBÁLIS kommunikáció elemei

Egyszerűen az írott vagy kimondott szavak jelentése

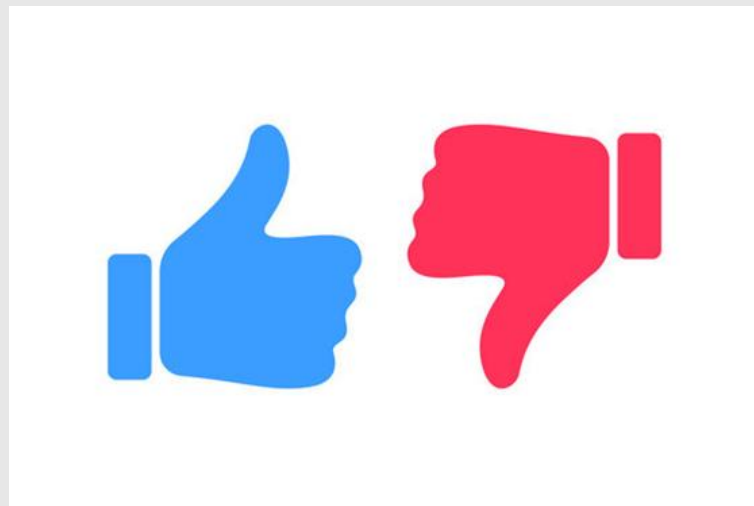
A NONVERBÁLIS kommunikáció elemei

Arckifejezések

A NONVERBÁLIS kommunikáció elemei

Gesztusok

A NONVERBÁLIS kommunikáció elemei

Hangerő vagy hangszín

A NONVERBÁLIS kommunikáció elemei

Test beszéd

A NONVERBÁLIS kommunikáció elemei

Személyes tér

A NONVERBÁLIS kommunikáció elemei

Tekintet

A NONVERBÁLIS kommunikáció elemei

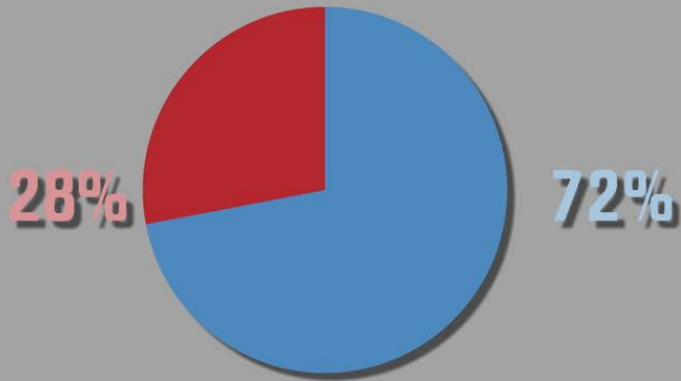
Érintés

A NONVERBÁLIS kommunikáció elemei

Megjelenés

Hol tartunk most?

- A diákok a releváns/szükséges információk csupán 28%-hoz jutnak hozzá a beszélgetés során még a legbeszédesebb betegek esetén is
- MIÉRT?

Miért?

- Leragadtak az első kérdésnél
- Nem tudták irányítani a beszélgetést
- Nem a megfelelő kérdéseket tették fel
- Nem kérdezték meg a betegeket a **gondolataikról, aggodalmaikról, várakozásaikról**
- Nem vették észre az érzelmeket és/vagy nem kezelték az **érzelmeket**

**Hova tartunk a
kommunikációs
képzségeinket
illetően**

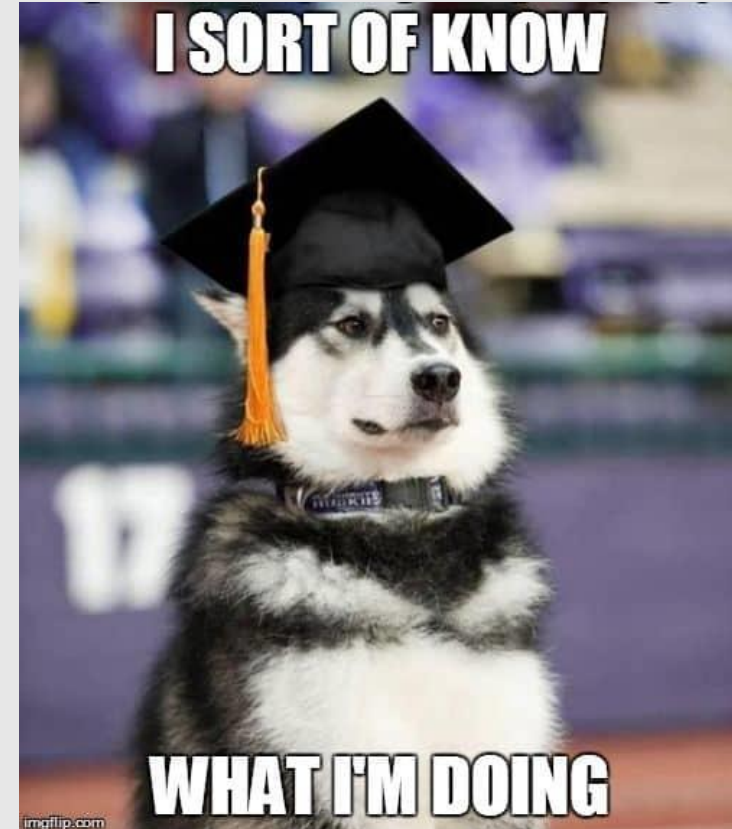
Harmadéves hallgató

- Kapcsolatfelvételek a beteggel
- Ideális körülmények megteremtése a konzultációra
- Az előzmények megismerése (kórtörténet, jelenlegi betegség)

Hatodéves hallgató

- Teljes orvos-beteg konzultáció megtartása
  - A betegek
    - gondolatainak
    - aggodalmainak
    - elvárásainak feltárása

A posztgraduális képzés során

- Rossz hír közlése
- A kezelés céljainak megbeszélése
- Orvosi hibákról beszámolás

A kommunikáció területei orvosként

- A betegekkel és családjukkal
- Orvos kollégákkal
- Ápolókkal
- Más egészségügyi dolgozókkal
- A szabályozókkal
- Szociális ellátókkal

Kommunikáció speciális helyzetekben

- Különböző helyszíneken
  - Kórházban
  - Beteg lakásán
  - Utcán
  - Szakrendelőben
  - Börtönben
- Különböző páciensek
  - Külföldi betegek
  - Gyermekek, szülők
  - Rokonok, ismerősök
  - Idős beteg
  - Demens beteg

A jó kommunikáció hozadéka

- Pontosabb diagnózis
- Jobb együttműködés
- Terápiakövető magatartás
- Hatékonyabb gyógyítás, gyorsabb gyógyulás
- Elégedettebb beteg
- Elégedettebb orvos
- Költséghatékony gyógyítás

**Kétszer annyit
hallgassunk (meg),
mint amennyit
beszélünk!**

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
UNIVERSITY OF PÉCS

Orvosi kommunikáció a háziiorvosi gyakorlatban

Emberközeli
ellátás

Kommunikáció
fontossága

Kivel
kommunikálunk?

Érdekes
esetekkel
találkozunk

Még többel...

Gyors
állapotfelmérés
és annak
kommunikációja

Rendelői
beavatkozások
lehetőségei

Páciensek
időbeni
követése

És nem
mellékesen a
barátainkon
is segítünk

Magyarország első egyeteme®

www.pte.hu

Köszönöm a figyelmet!

Bárhol is dolgoztok majd, sose felejtsetek el, hogy a betegség mögött egy ember áll!